

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
دبیرستان غیر دولتی موحّد

امتحانات
دبیرستان غیر دولتی موحّد

نام و نام خانوادگی :	نام دبیر : آقای سید موسوی
پایه :	تاریخ امتحان : دی ماه ۱۴۰۱
رشته :	زمان پاسخگویی : ۷۵ دقیقه
امتحانات نوبت اول	
نام درس : فارسی ۳ پایه دوازدهم	

ردیف	سوالات	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	عبارت « کشش روح انسان خداجو در راه شناخت پروردگار و ادراک حقیقت هستی » در توضیح کدام اصطلاح عرفانی آمده است؟ الف) اشتیاق ب) استغنا پ) مراقبت ت) مکاشف	۰/۲۵
۲	برای هر یک از واژه های مشخص شده، یک برابر معنایی مناسب بنویسید. الف) بخروش چو شرزخ شیر ارغند. ب) با جان بودن در عشق در سامان نیست.	۰/۵
۳	واژه « طاق » در جمله « دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه های آن باقی است » با همین واژه در کدام مصراع هم معنی است؟ الف) طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف. ب) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است.	۰/۲۵
۴	املائی درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید. الف) چو عاجز گشت خسرو در جوابش ب) گفت: از (بهر/ بحر) گرامت جامه ات بیرون کنم نیامد بیش پرسیدن (ثوابش / صوابش) گفت: پوسیده است جز نقشی ز تار و پود نیست	۰/۵
۵	در هر یک از موارد زیر، یک <u>نادرستی</u> املائی بیابید و درست آن را بنویسید. الف) هنگام چریق آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می کردیم. ب) نشاط قربت ار دل کی برد حبّ وطن بیرون؟ پ) خر، سلّانه سلّانه راه می آید و گاهی می ایستد و علف و خواری را پوزه می زند و دوباره راه می افتد.	۰/۷۵
۶	در هر یک از متن های زیر، واژه ای بیابید که دارای « هم آوا » باشد. الف) پیرمرد از داخل کازیه روی میز، یک پاکت کهنه را برداشت و حواله مخارج قریب شش ماه من را نوشت. ب) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی تو نماینده فضلّی، تو سزاوار ثنایی	۰/۵
۷	در گروه کلمه های زیر، سه مورد <u>نادرستی</u> املائی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید. « شرحه شرحه و پاره پاره - شیون و صور - اتراق و در جایی ماندن - زهر و تریاق - زمد و مرهم - تعلل و درنگ - غرب و نزدیک شدن - شبه و همسان »	۰/۷۵
	صفحه ۱ از ۴	

ردیف	سوالات	بارم												
۸	<p>با توجه به بیت های زیر به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>(۱) از سیم به سر یکی کله خود (۲) ای مشت زمین بر آسمان شو (۳) ای مادر سر سپید، بشنو</p> <p>ز آهن به میان یکی کمر بند بروی بنواز ضربتی چند این پند سیاه بخت فرزند</p> <p>*****</p> <p>الف) در بیت اول، نوع حذف، به قرینه لفظی است یا معنایی؟ ب) کاربرد معنایی فعل «شو» اسنادی است یا غیر اسنادی؟ پ) یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید. ت) هسته گروه اسمی «این پند سیاه بخت فرزند» را مشخص کنید.</p>	۱												
۹	<p>در متن زیر، کدام ویژگی دستوری زبان کهن به کار رفته است؟ مشخص کنید.</p> <p>«منت خدای را، عزوجل، که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت»</p>	۰/۵												
۱۰	<p>نقش دستوری واژه های مشخص شده را در جمله زیر، بنویسید.</p> <p>الف) او بنده خود را عاشق خود کند، آنگاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محب مایی. ب) صد تیغ جفا بر سروتن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند</p>	۱												
۱۱	<p>در موارد زیر، نوع وابسته وابسته را مشخص کنید.</p> <p>الف) محرم این هوش جز بی هوش نیست. ب) متوجه شدم که قدرت قلم نویسنده تا چه حد بوده است!</p>	۰/۵												
۱۲	<p>هر یک از الگوهای زیر، با کدام جمله در ردیف مقابل مطابقت دارد؟ (یک جمله اضافی است)</p> <table border="1"> <tr> <td>الف)</td> <td>نهاد + مسند + فعل</td> <td>۱</td> <td>پروانه جهان را آتش می بیند.</td> </tr> <tr> <td>ب)</td> <td>نهاد + مفعول + مسند + فعل</td> <td>۲</td> <td>مردم به او دهقان فداکار می گفتند.</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>۳</td> <td>عاشقان کشتگان معشوق اند.</td> </tr> </table>	الف)	نهاد + مسند + فعل	۱	پروانه جهان را آتش می بیند.	ب)	نهاد + مفعول + مسند + فعل	۲	مردم به او دهقان فداکار می گفتند.			۳	عاشقان کشتگان معشوق اند.	۰/۵
الف)	نهاد + مسند + فعل	۱	پروانه جهان را آتش می بیند.											
ب)	نهاد + مفعول + مسند + فعل	۲	مردم به او دهقان فداکار می گفتند.											
		۳	عاشقان کشتگان معشوق اند.											
قلمرو ادبی (۵ نمره)														
۱۳	<p>در بیت های زیر، جاهای خالی را با مصراع های مناسب کامل کنید.</p> <p>الف) در مکتب حقایق پیش ادیب عشق ب) لیخند گاه گاهت، صبح ستاره باران</p>	۱												
۱۴	<p>نام پدید آورندگان هر یک از آثار زیر را بنویسید.</p> <p>الف) تذکره الاولیا: ب) از پاریز تا پاریس:</p>													
	صفحه ۲ از ۴													

ردیف	سوالات	بارم
۱۵	هر یک از آثار « فی حقیقه العشق » و « قصه شیرین فرهاد » با کدام یک از توضیحات زیر متناسب است؟ الف) داستانی است طنز، از احمد عربلو با موضوع دفاع مقدس: ب) کتابی است عرفانی از شیخ شهاب الدین سهروردی:	۰/۵
۱۶	عبارت زیر، یادآور کدام مثل است؟ « از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد. »	۰/۵
۱۷	در بیت زیر آرایه « استعاره » را مشخص کنید و مفهوم استعاری آن را بنویسید. « بر کن زبن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم بر کند »	۰/۵
۱۸	هر یک از آرایه های « اسلوب معامله، ایهام، حسن تعلیل، مجاز و تضمین » در کدام بیت دیده می شود؟ الف) در عالم پیر هر کجا برنایی است ب) تا چشم بشر نبیندت روی پ) بگفتا: دل ز مهرش کی کنی پاک؟ ت) شانه می آید به کار زلف در آشفگی عاشق بادا که عشق خوش سودایی است بنهفته به ابر چهر دلبند بگفت: آن گه که باشم خفته در خاک آشنایان را در ایام پریشانی بپرس	۱
۱۹	مفهوم نمادین هر یک موارد مشخص شده را بنویسید. « ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد »	۰/۵
۲۰	« مشبه و مشبه به » را در سروده زیر مشخص کنید. « آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد »	۰/۵
قلمرو فکری (۸ نمره)		
۲۱	در بیت زیر، مقصود شاعر از « آتش درون » و « سوخته جان » چیست؟ « پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان شنو یکی پند »	۰/۵
۲۲	مقصود از « سر پر زدن » در عبارت « به قول بیرجندی ها در این دو شهر، تنها، یک سر پری زدیم » چیست؟	۰/۲۵
۲۳	مفهوم کدام بیت با عبارت « وصول به حُسن ممکن نشود؛ اَلّا به واسطه عشق » یکسان است؟ الف) بی عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟ ب) می تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست	۰/۲۵
صفحه ۳ از ۴		

ردیف	سوالات	بارم									
۲۴	بیت « راستی خاتم فیروزه بو اسحاقی /خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود» چه مفهوم مشترکی با عبارت زیر دارد؟ « آخرین چراغ امپراطوری روم را موسولینی روشن کرد که چند صباحی تا حبشه و قلب آفریقا نیز پیش راند اما همه می دانیم که دولت مستعجل بود. »	۰/۵									
۲۵	مفهوم کلی قسمت های مشخص شده را بنویسید. الف) گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می روی ب) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست هر که بی روزی است روزش دیر شد	۰/۵									
۲۶	مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید. الف) شو منفجر ای دل زمانه ب) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ وان آتش خود نهفته میسند برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟	۰/۵									
۲۷	بیت های داده شده در هر ردیف جدول زیر، یک مفهوم مشترک دارند؛ آن مفهوم را از ستون مقابل انتخاب کنید.	۰/۵									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ردیف</th> <th>بیت ها</th> <th>مفاهیم</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱</td> <td>در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم</td> <td>الف) فرد پذیری عشق ب) ترک دلبستگی ها در راه عشق</td> </tr> <tr> <td>۲</td> <td>دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگو گفت نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم</td> <td>الف) پرهیز از ریاکاری و دورویی ب) نصیحت ناپذیری حاکمان نالایق</td> </tr> </tbody> </table>	ردیف	بیت ها	مفاهیم	۱	در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم	الف) فرد پذیری عشق ب) ترک دلبستگی ها در راه عشق	۲	دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگو گفت نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم	الف) پرهیز از ریاکاری و دورویی ب) نصیحت ناپذیری حاکمان نالایق	
ردیف	بیت ها	مفاهیم									
۱	در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم	الف) فرد پذیری عشق ب) ترک دلبستگی ها در راه عشق									
۲	دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگو گفت نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم	الف) پرهیز از ریاکاری و دورویی ب) نصیحت ناپذیری حاکمان نالایق									
۲۸	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) هر که بی روزی است روزش دیر شد. ب) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته. ج) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد. د) واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب. ح) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید. ط) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید. ه) برکش ز سر این سپید معجر و) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم ز) کز نیستان تا مرا ببریده اند بنشین به یکی کبود اورند هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت در نفیرم مرد و زن نالیده اند	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۷۵									
	شکوفه اندیشه تان پرثمر باد سید موسوی										
	صفحه ۴ از ۴										

■ قلمرو زبانی :

- (۱) الف (اسباق)
- (۲) الف (خشمگین ، مهرآلود / ب) درخور ، منیر ، امکان
- (۳) ب
- (۴) الف (صوابش) بیا بجز
- (۵) الف (چریغ) بیا غریب
- (۶) الف (قریب) بیا ثنا
- (۷) شیون و سوز - قطار و مرهم - قریب و نزدیک شدن
- (۸) الف (معنایی / بیا غریبندگی / ب) قریب چند (چند ضربت) / ت) بید
- (۹) به شکر اندر ← کاربرد ۲ حرف اضافه برای ! متمم
- (۱۰) الف (بند - متمم / ب) قطار - مفعول
- (۱۱) محرم این هوش / قدرت قلم لولنده
صفت مضاف الیه / مضاف الیه مضاف الیه
- (۱۲) الف ← ۳ / ب ← ۱

■ قلمرو ادبی :

- (۱۳) الف (هان ای پر بلویش نه روزی پدر سوی) / ب) آینه تلاوت ، یوز صبح و ساطل
- (۱۴) الف (عطار نسیابوری) / ب) باب ماخی و دریزی
- (۱۵) الف (قصه شیرین فریاد) / ب) فی حقیقه العسوق

(۱۶) ضرب اللیل : « از چالہ بہ چاہ افکاران »

(۱۷) بنا (مصراع اول) ← استعارہ لہ ظلم و ستم

(۱۸) الف (ایہام / ب) حسن تخیل / پ (مجاز / ت) اسلوب معادلہ

(۱۹) مرغ بحر ← عمار عاسق غیر حقیقی / مروانہ ← عمار عاسق واقعی

(۲۰) مشبہ ← بانگ نای / مشبہ بہ ← آتش (مصراع اول)

■ قلمرو فکری :

(۲۱) آتش روشن ← حتم و نفرت / سوختہ جان ← خود ساعر (مترجم ۶۴)

(۲۲) لوقف کو تباہ

(۲۳) الف (حیات کبیر عسوق / ب) شرط رسیدن بہ حسن محل سوسنی تالیف

(۲۴) نایا ندری دنیا و قدرت (نوی)

(۲۵) الف (نایا سامانی اوضاع جامعہ و روح حساس درگان

ب) استیلا یا بان نالذیر عاسق

(۲۶) دعوت بہ قیام و بیان حقائق

(۲۷) الف ← ۲ / ا ← ب

(۲۸) ن. ک. بہ جزوہ معانی و مظاہم

شکوہ اندیشہ تان پر شریا

سید موسوی